
Anari Alberdi

ZAZPIGARREN AZALBERRITZEA

“

NIRE EREMUA
SOZIOPOETIKA DA

”

Martxoaren 1ean elkartu gara Anarirekin, *Giza zarata* argitaratu eta biharamunean. Andoingo poligono batean egin dugu hitzordua: han dauka taldeak entsegu-gela. Poster zaharrez eta instrumentuz inguratuta hitz egin dugu, alboko gelakoen erritmoez lagunduta. Larunbatean, hilak 16, lehen aurkezpen-kontzertua emango du Donostian.

 DANELE SARRIUGARTE MOCHALES IBAI ARRIETA / ARGIA CC BY-SA

Atzo atera zen diskoa, zer moduzko sentsazioekin zaude?

Gustura nago, lasai. Igual atzo euforia, kulpa eta malenkonia, hiru gauzak batera sentitzen nituen. Orain dela ez hainbeste entzun nuen diskoa osorik, eta bilatzen nuena, nik nahi nuena disko honetan egin, demagun jarrera artistikoz, uste dut badagoela.

Zer lortu nahi zenuen?

Nik behar nuen nire burua eraman arrisku-eremu batera. Leku eroso batean sentitzen nintzen, eta behar nuen hori haustea berriz. Beste pauso bat eman nahi nuen idazkeran ere.

Irakurketa kolektiboagoetarantz? Metafora konkretuagoetarantz?

Bai, hizkuntza zuzenagoa edo.

Hori izan da zure apustuetako bat idazkeran?

Bai, hori izan da intentzio bat. Banentorren despoetizazio batean lehendik ere. Beste era batera idaztea ez da azal hau kendu eta beste bat janztea; azalari buelta eman behar diozu, zure azaletik egin behar duzu. Gainera gure ahots poetikoak oraindik eta erreberberazio askoz gehiago dauzka, ze kantatu egin behar duzu, hor egon behar duzu. *Kontinente zaharra* bezalako kantu lehor bat kantatzen, Poliziak eta Schengen dauden kantu bat kantatzen nik egon behar dut, nik bilatu behar dut hori nola esan: uste dut hori dela zaila.

Zein izan da apustua musikalki?

Niri gustatzen zaizkit disko desberdin eta dinamikoak, horixe egiten saiatu naiz beti. Agian azkenaldian pulstu hori pixka bat galduta neukan, eta hori ere behar nuen, dinamika kantuetan egotea. Saiatu naiz alde batetik kantu dinamikoki desberdinak egiten alderdi musikalean, eta gero letra akura-

tzen benetan (existitzen da aditz hori?). Esan nahi dut kantu bakoitzari bere letra sartzea, kantuaren giroan bere letra sartzea. *Troiako zaldia*, adibidez, niretzat prozac-a da: melodia, teklatu psikodeliko horiek... Oso gauza sentsoriala.

Kantu horretatik abiatuta zutabe bat argitaratu du gaur Irati Zubiak *Berria*-n. Hala dio: “*Epilogo*-n marraztu zituen Anarik norbere tristuran lorrintzeko osatu den egitura eta industria. *Troiako zaldia*-n akaso, argiago kokatzen du subjektu melankoliatsua Mendebaldeko zibilizazioaren gainbeheran”.

Zuk, azkenean, artefaktu poetiko edo artistiko bat egiten duzu, ez teoria bat. Jakina, kantua sortu aurretik, badago garaiaren analisisa, begirada eta bilaketa, enfoke bat, baina emaitza kantu bat da. Nik giro bat nahi dut lortu, ez dut nahi tesi bat esplikatu kantu honetan. Bertigo pixka bat ere ematen du letrak horrela analizatzeak.

Ulertzen dizut, baina normala ere bada hori gertatzea. Zuk egin dituzu kantuak zure poetikatik, baina testuinguru batean ateratzen dira eta esango nuke halako analisiak estimu-erakustaldiak direla.

Bai, bai, noski. Oso ondo hartu dut. Ohore bat da jendeak horrela hartzea kantuak eta hori dena iradokitzea, eta *Kontinente zaharra* kantan, adibidez, badago [Zigmunt] Baumanen esaldi bat, baina hori ere ez da teoria soziopolitiko bat, ez dagokio. Nire eremua soziopoetika da, ez soziopolitika. Kantuak dira.

Iruditzen zait kontatzerantz egin dutela pixka bat zure abestiek.

Bi gauza dira. Batetik badaude holako enumerazio batzuk, *Oreinak*-en egon ahal ziren bezala. Eta gero, nire buruari jarritako erronka txiki horien artean, *Ez nengoen han* bai da narrazio puru bat, izan zitekeena *Efemerideak* ere, baina askoz gehiago kostatzen letra hau idaztea; bertsio asko eduki ditu.

Disko honetan leku berri bat bilatu dut, aurkitu dudala ere sentitzen dut, eta lehen euforia-kolpea *Ez nengoen han*-en eduki nuen. Esan nuen: bai, hau sinesten dut, sinesten naiz kantu hauetan, hemen. Sortzaile bezala, 25-26 urte diskoak egiten daramatzazunean, zure buruari bat-batean irekitzea beste espektro bat, ederra da. Adibidez, bakarrik orain egin ahalko nuke *Vesna Vulovic* bezalako kantu bat, autoironia horrekin eta gauza askoz desdramatizatua bat.

Beste modu batean idazteko premia hori zergatik edo noiz sortu zitzaizun akordatzeko zara?

Bazetorren lehendik, eta *Piromania* kantuak ere nahiko ireki zidan espektro poetikoa, baina *Piromania*-n, demagun, ni nengoen barruan. Orduan, imajinatu *Piromania* baina ni barruan egon gabe, hori da pixka bat pausoa. Gero akordatzeko naiz pandemiatik atera ginenean jo behar genuela Principalen, eta beste era bateko kantu bat behar nuen. Saiatu nintzen kantu bat egiten eta baneuzkan ideia batzuk, baina ez nuen lortu, eta orduan *Vinu, cantares y amor* grabatu genuen; behar horretatik zetorren.

Oroitzen zara zer zen behar zenuena?

Idatziko dut alutik irteten didana, hainbesteko transzendentziarik gabe. Disko hau askoz era libreago batean egin dut”

Behar nuen nire burutik atera. Nagia ematen zidan *Harriak* kantatzeak, edo gauza super intimo bat kantatzeak. Azkenean bidea beti da mugimendua, beti da mugitzea, mugitzea, eta nire lekua horrantz zen. Eta gero sentitzen dut disko honetara ailegatu naizela liburuaren bidez [*Gari eta goroldiozko* eleberria argitaratu zuen 2022an Susa argitaletxearekin].

Zer zentzutan?

Liburuan egin dut gauzen etengabeko berrazterketa eta birbegiratze politiko hori. Liburuaren tonuarekin bilatu

Anari Alberdi Santesteban

AZKOITIA, 1970

Musikaria eta idazlea. *Gari eta goroldiozko nobelaz aparte* (Susa, 2022), *iaz Demoliciones controladas* (Eraiste kontrolatuak) argitaratu zuen Pepitas de calabaza-ren eskutik: bere kantuen letrak biltzen dira liburu horretan, euskaraz eta gaztelaniaz. *Giza zarata* du zazpigarren diskoa (lehen, *Anari*, 1997an kaleratu zuen). Azkenaldikoak ez bezala, hau ez du Bidehuts zigiluarekin plazaratu. Horri buruz, zera esan digu: “Bidehutsen daude gehien maite eta miresten ditudan musikariak eta lagunak. Ez da erraza izan erabakitzea, baina; dramarik gabe, gauza desberdinak egiteko gogoia dut, eta lanerako egitura arinago bat behar nuela sentitzen nuen”.

nuen begiratzea gauza askoren atzean ezkutatzaren diren beste gauza politiko, sozial, eta abarrei. Adibidez, hor pareko paisaiari begiratzen diozu eta ikusten duzu industrializazioa, ikusten dituzu pinuak. Nik uste dut bide bat dela, baina baita ere sentsazio bat, garaiaren sentsazio bat, eta nagia nire buru intimoari buruz kantatzeko; oraintxe ez daukat batere gogorik.

Duela hamar urte ezagutu genuen elkar. Esango nuke hor mugarri edo aldaketa-momentu batean zeundela zure kantagintzan: irlaren eta aurrekarien artean. Nola oroitzen duzu garai hura?

Nik momentu hori, artista bezala, identifikatzen dut bat-batean entzuleak izen-abizenak dauzkan garaia bezala, eta da Twitterren garaia eta sare sozialen garaia. Holako gizarte askoz interkomunikatuago bat. *Irla izan*-en guk geneukan MySpace baina *Zebra*-n geneukan Fotolog eta *Habiak*-en Internet justu-justu existitzen zen; hortik gatoz. Orduan garai hori izan zen seguru asko nik entzuleak gehiena ezagutu nituen garaia, tartean zu.

Gero, garai horrek, zu eta zuen bealaunaldia ezagutzeak, nire kantuak entzuteko eta jasotzeko zuen moduak eman zidan nire kantuen beste pertzepzio bat, askoz aberatsagoa, askoz kolektiboagoa. Horren adibide bezala, askotan aipatzen dut *Amua* abestia. Bakarrik eta oso bakarrik idatzi nuen, bakarrik baino bakarrik, eta hor bihurtu zenuten edo bihurtu zen beste zerbait, garai horretan. Garai

horrek beste kokapen bat ekarri zidan artistikoki eta pertsonalki.

Garai batean kontzeptu bati tiraka lantzen zenituen diskoak. Orain arte kontatu didazunagatik esango nuke kasu honetan ez dela hala izan.

Disko honetan ez dut bilatu kontzeptu bat, disko honetan kantuka egitea joan naiz. Baita ere, *Bunkerra I* eta *Bunkerra II* kantuak lehenengo hartaldian daude grabatuta, akats eta guzti, zeren nahi nuen, behar nuen, berriro konektatu Anariren lehen diskoko beste arrisku-eremu batekin, biluztasunarekin, baina biluztasun sonoro bat. Askotan kantua egiten duzu eta egitearen egitearekin, jotzearen jotzearekin, grabatzearen grabatzearekin, konpontzearen konpontzearekin, bezatu egiten duzu, eta askotan kantua da gauza basati bat. Pultsio hori mantendu nahi izan dut kantu batzuetan.

Egia esan ez nekien nolakoa izango zen disko hau, baina Zure aurrekari penalak eta oso gutxira Epilogo bat atera zenuenez –askoz disko jostariagoa–, eta gero kantu solte batzuk, pentsatzen nuen: ez du egingo berriro disko kontzeptual bat.

Epilogo da disko arin bat, eta *Epilogo*-rekin nire buruari esan nion: “Anari, honek ezin du hola izan”. Pentsatzen dut zuk ere idazketan egin duzula hori, edo beste ariketaren batean. Honek ezin du izan holako prozesu

autosuntsizaile bat, eta idatziko dut alutik irteten didana, hainbesteko transzendentziarik gabe. Disko hau askoz era libreago batean egin dut. Aldi berean oso gaizki pasa dut, muturreko presio-egoera bateraino eramaten dudalako nire burua disko oso bat egiteko, baina igual hori da disko bat egiteko arrazoia; kantuka egingo bazenu, orain botako banu kantu bat edo zuk narrazio motz bat, desberdina da, baina liburu oso baten bila joan behar baduzu, obra handi baten bila joan behar baduzu, pasa behar duzu obsesio-momentu bat, ez zaizu erori behar prozesu osoan, egun hobeak edo txarragoak izan arren, eta orain ere nik asko sufritu dut, asko sufritzen dut. Esango dizut: ahots bat bi aldiz grabatu dut hitz bat aldatu nahi niolako.

Ai...

Baina beste leku batetik izan da. Eta nire lekua, hasieran esan dizudan bezala, nire minimo exigiblea da arriskua, eta mugimendua; hori da Anari niretzat. Arriskua izan daiteke baita ere gauza gozoago bat egitea. Imajinatu nik datorren diskoa pianoarekin bakarrik egingo banu, arrisku bat da; arriskuak ez du zerikusirik kaña-

rekin edo gitarrarekin, baizik eta egon ez zaren leku batera joatearekin.

Irakasle aritu izan zara urte luzez. Lan horretan etenaldi bat egin duzu azken urteotan. Apustu bat izan da?

50 urte egin nituenean nire buruari oparitu nion urte bat idazteko. Eta, bizitzaren kasualitateak, asko jotzen ari gara eta oraintxe bizi naiteke hortik. Uste dut bueltatuko naizela irakaskuntzara, asko gustatzen zait, pila bat ematen dit; ez zait gustatzen holako bizimodu bat, goizean

jaiki eta musei dei egin. Irakaskuntza, niretzat, bizitza da, lokatza da. Irakaskuntzan zaude bizitzarekin eta gizartearekin super konektatuta.

Aldaketa horrek eraginik izan du zure jardun artistikoan?

Kantitatez, dudarik ez; azken hiru urteotan gauza pila bat egin ditut, baina kalitatez ez dakit esaten. Errazago bada, dudarik ez: jaiki eta horri ekin. Nik luxuzko salbuespen-egoera bat bezala bizi dut.

Gari eta goroldiozko-n idatzi duzu: “Feminismoa: pauso txiki bat gizonarentzat. Pauso erraldoia gizateriarentzat”. Zer motako pausoa izan da zuretzat?

Erabatekoa. Nik esango nuke bi pauso edukiko nituzkeela nire bizitzan. Ez naiz holako familia euskaltzale tradizional batekoa, eta nire gurasoak super politikoak, orduan uste dut lehen pausoa izan zela euskaldun bezala kontzientzia hartzea hogeita piko urterekin, eta bigarrena dudarik gabe izan zen feminismoa. Holako birkokatze politiko bat munduan.

Euskaldunarena, musika egiten hasi aurretik izan zen?

Igual momentu horretan. Askotan esplikatu dut, adibidez, nik bateria jotzen nuela beste talde batzuetan, ingelesez kantatzen genuen, eta Azkoitian ez zegoen batere tradizioz euskaraz kantatzeko; Azkoitian oso arraroa izan zen ni euskaraz kantatzen hastea. 26 urte neuzkan eta seguru asko momentu horretan hartu nuen kontzientzia hori, segur asko baita literaturaren eta musikaren bidez ere, baina hartu nuen kontzientzia bat oraindik ere badaukadana: subjektu politiko bezala euskalduna naiz.

Eta transfeminismoa?

Zuk aipatu duzun momentu horretan izan zen, duela hamar urte. Genealogia guztia kontuan hartuta baita ere, baina egia da nik ez dudala militatu nire adineko jendearekin edo ez naizela hor egon. Niretzat kristoren potentzia izan zen zuk aipatzen duzun momentu hori, zuen generazioaren bidez, hor berriz ere badago beste kapa politiko bat, erabatekoa; eta gero hortik aurrera, lesbiana bezala edo bollera bezala badago beste bat ere. Ez dakit continuum bat den edo ez, baina hiru horiek aipatuko nituzke nire koka-pen politiko gisa munduan.

Gero, noski, irakaskuntzako langilea izan naiz eta orain musikaria, hori ez dago kontrajarrita beste denarekin. Esan nahi dut ez naizela pertsona politikoa identitateetik bakarrik; pertsona oso politikoa izan naiz beti nire jardunean, bai irakaskuntzan baita musikari moduan ere. Niretzat orain ekuazio faltsu bat dago horrekin.

“Irakaskuntza, niretzat, bizitza da, lokatza da. Irakaskuntzan zaude bizitzarekin eta gizartearekin super konektatuta”

Feminismoarekin, beste ikuskera kontziente eta politiko denekin bezala eta batera, dena askoz gogorragoa eta interesanteagoa da: mundua eta sorkuntza, eta dena. Niretzat erabateko eragina izan du. Horra ere berandu iritsi nintzen eta gaizki seguru, nire egoskorkerian.

Askotan entzun izan dizut publikoan gertatu zela aldaketa bat. Masa kritiko bat lehen lerroan. Zuk horretan nabaritu duzu?

Noski, nire publikoa zuk aipatutako garaian aldatu egin zen. Lehen lerroak emakumez bete ziren, orroka kanta-

tzen zuten emakumez. Gizonen, eta gizon musikari zenbaiten aldetik, mespretxu-aire bat iritsi zitzaidan. Instant batez sinetsi ere egin nuena. Hor hazi naiz, beraien kodeetan.

Baina, feminismitik bakarrik iritsi zaitezke horri buelta eman, eta hori harrotasunez bizitzera, edo naturaltasunez. Gizonak gizonekin identifikatu dira beti, orain ere bai, eta identifikatuko dira. Orain gertatzen dena da emakume asko emakumezkook egiten dugunarekin identifikatzen direla bereziki, eta ez hainbeste gizonek egiten dutenarekin, eta horrek arazo bat sortzen du, die. Berez, ispi-luaren beste aldea baino ez da. Beste erdia. ●

